

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 10.—, za pol leta K 5.—, za četrto leta K 250. Posamezna številka 20 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 9 mark, za Ameriko 3 dolarja. Pošiljate na uredništvo in upravištvo Ljubljana, Šolenburgova ulica št. 6. II. nadst.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostolpnimi petimi vrsticami se zaračunavajo, in sicer: pri enkratni objavi po 30 vin., pri trikratni po 27 vin., pri šestkratni po 24 vin., pri celoletnih objavah po 22 vin. za vsakokrat. — Za razne objave itd. stane peti vrstica 50 vin. — Reklam. so poštine proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Načrt glede socializacije v Nemški Avstriji.

Na predsedniški konferenci strokovnih organizacij je imel sodrug dr. O. Bauer predavanje o zakonskih načrtih glede socializacije, ki se sedaj o njih posvetuje socializacijska komisija. Dr. Bauer je izjavil v glavnem naslednje:

Nad demokratiziranimi obrati bomo poskusili izvesti socialistično organizacijo, organizacijo, ki bo podrejala obrat interesom skupnosti. To se seveda v vseh industrijskih panogah ne bo dalo izvesti enakomerno. Vobče moremo razlikovati nekakšno delno in popolno socializacijo.

Delna socializacija se bo nadaljevala deloma na uredbah, ki so nastale že med vojno. Med vojno so v prilog gospodarstva mnogokje organizirali industrijske zveze. Te industrijske zveze ne bomo razgnali, kjer obstoje; nasprotno si bomo morali prizadevati, da ustvarimo nove, seveda bodo morale biti popolnoma drugačne, kakor so bile doslej. Zakaj doslej je bilo tako, da so tamkaj kapitalisti sedeli skupaj in da je imel državni komisar nadzorovalno pravico, kar je pa imelo skoro le akademičen pomen, ker je stvar vobče manj razumel kakor podjetniki. To bi ne bila nikakršna socializacija, in tako si je ne smemo misliti. Pač pa mora postati industrijska zveza pomoček, da obrate, v kolikor utegnejo ostati v rokah podjetnikov, podredi gospodarstvu države in delavcev ter nastavljenec, kakor tudi konsumentov, torej tistim skupinam, katerim bi moral biti obrat pravzaprav namenjen. Misliti si utegnemo to tako-le: Vzemimo, recimo, v naši kemični industriji industrijo olja in tolišče. Tukaj bo popolna socializacija takoj skoro nemogoča, ker imamo mnogo majhnih in srednjih obratov. In prav te industrijske panoge so že spojene v take industrijske zveze, tako, da nam bo treba le še izpremeniti njih vodstvo. Recimo, da v te industrijske zveze na primer pošljemo po eno četrtno podjetnikov industrijske zveze, potem delavcev in nastavljenec, potem konsumentov in končno strokovnjakov, ki jih imenuje država, da tako dobimo upravni svet, v katerem imajo podjetniki le še četrtno članov. In če se temu zveznemu vodstvu dajo vse pravice, ki jih imajo danes podjetniki, ki tvorijo zvezno vodstvo, potem so vsi tisti obrati, ki pripadajo taki zvezi, deloma socializirani. Zakaj, če tak upravni svet določa cene blagu in mezde ter sklepa kolektivne pogodbe, in če urejuje produkcijo posameznih obratov, tedaj se to pač ne vrši več v interesu podjetnikov, ki tvorijo le četrtno upravnega sveta, marveč v interesu vseh onih, ki so vstopili v upravni svet, torej tudi v interesu delavcev in nastavljenec, konsumentov in splošnosti.

Zakonski načrt o industrijskih zvezah.

Zakonski načrt o industrijskih zvezah, boče to misel uresničiti, za take ma-

le in srednje obrate izvesti socializacijo tako, da bo posamezni podjetnik podrejen vodstvu industrijske zveze, v kateri ne odločajo podjetniki, marveč zastopniki vobče narodno-gospodarskih interesov. Sedaj si mislite takega podjetnika: Njegova oblast je od spodaj v njegovem obratu bistveno omejena po obratnem svetu in od zgoraj po zveznem vodstvu. Tako pridemo do omejitve podjetniške oblasti in podjetnik potem res ni več kot kak drug mezdni uradnik.

Prav karakteristično je, da prihajamo v praksi kljub izhodišču najrazličnejšim teoretičnim naziranjem v vseh teh vprašanih vedno do istega sklepa. V Rusiji so podjetnike najprej z dekretom izbacili, a z drugim dekretom so jih zopet morali vzprejeti v obrate, ker se za obrat vendarle koga rabi, ki se je učil voditi obrat in ker v kapitalistični družbi delavec to ne ume. Kapitalist, ki je bil kot podjetnik izgnan, se je vrnil zopet v tovarno kot ravnatelj. Dobil je prvotno v Rusiji plačo, ki ni bila višja kakor ona delavca. Po nekaj tednih se je to izpremenilo, rekli so namreč: Moramo jih, ker jih rabimo, za obrat tudi zainteresirati, sicer propade obrat. Tako so, potem ko so v oktobru podjetnike odstranili in jih novembra zopet pozvali kot ravnatelje, meseca marca odredili, da dobivajo ti večjo mezdo kot delavci ter da smejo imeti prejemke, ki so v stopnjevanem razmerju z uspehom obrata.

Do tega uspeha, do katerega so prišli v Rusiji po tem ovinku, utegnemo priti mi naravnost. Mi ne pomečemo v takih obratih podjetnike kar vrniti, omejimo pa njih oblast s tem, da jim na eni strani postavimo od zgoraj tak upravni svet, in kar jim ostane oblasti, je to, kar jim ob teh okoliščinah res pripada, namreč oblast obratnega vodje. Če smo zakonski načrt o obratnih svetih že predložili socializacijski komisiji, tedaj je tudi drugi zakonski načrt o ustanovitvi industrijskih zvez toliko dogotovljen, da tudi tega, najdajmo se, utegnemo kmalu predložiti.

Popolna izključitev podjetnikov.

To je pa le delna socializacija in čeprav sem mnenja, da se bo treba v mnogih primerih zadovoljiti s to srednjo obliko, menim vendar, da bomo morali v pravi veleindustriji iti do popolne socializacije, to je, popolnoma izključiti kapitaliste. Kako naj se to zgodi? Ta popolna izključitev se deli na dva dela. Eden je razlastitev; odvezamo mu namreč obrat. Drugi je organizacija nove uprave, ki ga nadomesti.

Glede razlastitve imajo mnogi sodrug prav enostavno mnenje, namreč, da se obrat podjetniku odvzame brez odškodnine. Toda jaz priznavam, da smatram tako pot ob današnjih razmerah in za našo deželo kot popolnoma nemogočo, ker bi nam prinesla strahovito nesrečo. Če bi jim odvzeli tovarno, pa jim pustili drugo imetje, bi še vedno ne imeli niti viharja obratnega kapitala. Morali bi torej

vobče vse kapitalistično imetje, ne samo tovarne, stanovanjske hiše in zemljišča razlastiti, morali bi tudi vrednostne papirje in vojna posojila razveljaviti. Vsak pa, ki ve, komu pripadajo danes vojna posojila, da ne pripadajo le kapitalistom, nego tudi hranilnicam, bankam, zavarovalnicam itd., ta ve, kaj bi to pomenilo: hranilnice, rafejnsnovke, banke bi propadle, vsak kmet, vsak mali meščan, uradnik, nastavljenec, delavec bi izgubili svoje vloge. Kdor si to premisli, mora pritrčiti, da bi že to bila neizmerna težkoča, ki bi skoro gotovo povzročila vihar, ki bi mu ne bili kos. Pa niti to ne bi bila še največja ovira; veliko težje bi bila mednarodne težkoče, ki bi utegnile nastati zaradi tega. Vrsta največjih podjetij je popolnoma ali pa deloma last tujih kapitalistov. Tuje dežele bi tega ne hotele dopustiti. In če bi tudi dopustile, vendar vemo, da bi za obnovev narodnega gospodarstva niti ne mogli pogrešati tuj kapital. Že danes ne moremo plačati živih brez tujega kredita. Surovine, ki jih potrebujemo, bomo dobili le s tujim kreditom in naše gospodarstvo bomo mogli razviti le s tujim kapitalom. Kredit se pa ne more dobiti, če smo prej izvedli tako konfiskacijo, ki bi nam onemogočila kredit. Zato menim, da bi bilo ob sedanjih razmerah popolnoma nemogoče gladko izvesti konfiskacijo kapitalistične lastnine. (Konec prih.)

Kolinska tovarna v Ljubljani.

Vsled neurejenih razmer, v katerih živimo, trpi naša industrija veliko škodo. Prav občutno prizadeti so seveda tudi delavci. Drastičen primer nam v tem pogledu nudi Kolinska tovarna kavinih primesi. Navzlic vsestranskemu prizadevanju, to podjetje ne more dobiti potrebnih surovin. Prometne težkoče z inozemstvom so za enkrat take, da je joj. Pripomniti je treba, da je omenjena tovarna nakazana na uvoz surovin iz Čehoslovaške. Priznamo, da je položaj zelo kritičen, vendar pa je upanje, da bo v doglednem času tudi temu konec in da pride čas, ko bo surovini dosti na razpolago. Neka čudna navada je v Kolinski tovarni. V drugih tovarnah je delavstvo kolikor toliko stalno; tukaj pa se po kratkih razdobjih delavce oziroma delavke sprijema in zopet odpušča, sprejema in zopet odpušča. Dasi se oskrbništvu tovarne izgovarja, da se mora ravnati po naročilih in po količini razpoložljivih surovin, se nam ta praksa ne zdi ravno srečna. Druga podjetja si pomagajo na ta način, da si za slučaje večjih naročil, ki jih je do gotovega roka treba izgotoviti izposlujejo dovoljenje za delo preko normalnega časa. Zakaj bi tudi v Kolinski tovarni ne bila ta praksa mogoča? Ako pa nastane pomanjkanje surovin tako občutno kakor je to na primer sedaj in ni upati, da se v kratkem dobe surovine ter nastane odpust neka delavk neizogiben, tedaj bi pač kazalo postopati kolikor mogoče obzirno. Zdi se, da

je pri zadnjem odpustu oskrbnitvo gleda-
to nato, da se bo v prvi vrsti odstranilo za-
upnike oziroma zaupnice iz tovarne. Dru-
gače si stvar ne moremo razlagati. Nahaja
se v tovarni neka babura, ki je sestra kle-
rikalnega veljaka, a ima to lepo lastnost,
da kot mojstrica delavke za vsako ma-
lenkost obklada z najbolj prostaškimi pri-
imki in psovkami. Potrpežljivost trpink,
delavk je naravnost občudovanja vredna.
A ne samo, da so delavke prenašale suro-
ve izbruhe iz grdih svetohlinskih ust fana-
tične ženske, prenašati so morale tudi
to, da je odurna babnica delavke radi vsa-
ke malenkosti, ki časih niti piškavega ore-
ha ni bila vredna, pri oskrbnitvu tožarila
in črnila. Posledica tega je bila, da je mar-
sikatera delavka bila odpuščena, ne da bi
vedela zakaj. Umestno in možko bi bilo,
da bi oskrbnitvo vrglo nestrpno klerikal-
ko iz pisarne, kadar pride tožarit in ne pu-
stiti se zavajati k činom, ki potem izgle-
dajo kakor maščevalna dejanja. Delavstvo
je sito takega postopanja. Kar smo upra-
vičeni zahtevati je to, da se delavke, ki
delajo že po več let v tovarni ne meče kar
po nepotrebnem na cesto.

Zakaj nazaduje produk- cija premoga.

Zagorje.

Z ozirom na članke, ki so bili v zad-
njem času objavljeni v našem časopisu,
nanašajoči se na produkcijo premoga v
Zagorju in Trbovljah, smatramo za
umestno omeniti nekaj tudi iz Zagorja.

Razmerje gospodarstva v tukajšnjem
rudniku je danes zelo kritično. Svetilka,
s katero se dandanes pada rudar v rov,
ni svetilka, ampak brljivka. Ob njeni svet-
lobi je le težko delati, ker to ni nobena
razsvetljava, ki bi omogočala redno delo.
Okrog sebe ne vidiš nič drugega kakor
temo, le semintje brljanje. Poprej smo
imeli še vsaj bencin, danes tega ni. Na
mesto bencina imamo takozvani bencol,
zmešan z gorljivim špiritom. Ta zmes
širi po rovu tak smrad, da je zdravje ru-
darjev v resni nevarnosti. Drugič so pa
tudi mreže kmalu polne saj; posledica
tega je, da itak že preskromna luč vsled
pomanjkanja zraka po daljši uporabi po-
polnoma ugasne. Ob taki razsvetljavi trpi
rudar, trpi pa tudi država, ki ne more
dobiti toliko premoga, kolikor bi ga rabila,
časi je pri rudarjih volja dobra.

Ustanovno zborovanje podruž- nice zveze trgovskih nastav- ljencev v Celju.

Dne 11. t. m. se je vršilo v restavraciji
pri Belem volu ustanovno zborova-
nje, ki je bilo prav lepo obiskano. Kot
glavni govornik je prišel tovariš Kralj iz
Ljubljane. Ta je v svojem temperament-
nem govoru pozdravil vse navzoče in po-
jasnil v izbranih besedah veliki pomen
današnjega zborovanja. V lepih besedah
razklada položaj trgovskega nastavljen-
ca v sedanjem času in poudarja, da se
trgovskemu nastavljenecu od vseh drugih
stanov godi najslabše, in sicer iz tega
vzroka, ker mora biti vedno bolj lepo in
dostojno oblečen, kot katerikoli drugi de-
lavce. Vsled tega je zadnji čas, da se tr-
govski nastavljenec organizira, in svoj
položaj potom organizacije izboljša. —
Tovariš Kralj vzpodbuja navzoče, da v
svojih krogih tako agilno agitirajo, da
pristopi vsak nastavljenec k organizaciji.
Ter opominja vse, da naj se vzdržijo pred
narodnostnimi prepiri, ker le s trdno or-
ganizacijo se kaj doseže. V svojem dve-

urnem govoru je naslikal tudi dosežanje
uspehe zagrebške organizacije.

Nato se prične volitev, ki je imela
naslednji rezultat:

Voljeni so bili za predsednika: tov.
Zorman, za podpredsednika: tov. Pan-
mer, za tajnika: tov. J. Kokalj, za blagaj-
nika: tov. Bouha, kot odborniki: gospo-
dična König, tov. Veršič in Šiško, za pre-
glednike: gospodična Feigel in tov. Puš-
nik in Kreil.

Po sprejetju mest, se sklicatelj gosp.
Zorman zahvali vsem zborovalcem za
obilno udeležbo, in zaključi zborovanje.

Dopisi.

Iz Kamnika. V tukajšnji drž. smod-
nišnici je sedaj docela vse organizirano
pri Osrednjem društvu kemičnih delav-
cev v Ljubljani. Vsa čast zavednemu de-
lavstvu, da je pravočasno izprevidelo, kje
se ima organizirati: tako je koristilo sa-
memu sebi ter vsemu delavstvu. Delavci,
premislite samo, kaj bi se zgodilo z
našo aprovizacijo, oziroma konzumom.
Ako bi gospodarili liberalci-srakarji, še
par mesecev, bi bili gotovo ogromne
vsote zapravili na račun delavstva. Dasi
še ni vse poravnano ter v redu, je ven-
dar hvalevredno, da so možje še o pra-
vem času prevzeli to stvar v svoje roke,
ter tako rešili, kar se je pač dalo. O tem
bomo še izpregovorili. — Preteklo so-
boto se je poslovil od delavstva aksest
Werner, ki je moral oditi v Čehoslova-
ško državo, ker ni naš državljan. V ime-
nu delavstva se je poslovil od njega Hor-
vat, odbornik, ki je v lepih besedah raz-
ložil, kako delavci obžalujejo, ker je mor-
al tako vsestransko priljubljeni predstoj-
nik iz naših krajev. Kakor očeta je ljubilo
delavstvo tega moža. In solze v očeh so
pričale, kako globoko je čutil tudi on z
delavstvom. Res prav neumestno je, da
take ljudi država prestavlja. Bilo bi pač
pametno, da se spodi kdo drugi, ki tudi
spada med Čeha, a pri nas samo hujska
med delavstvom. Na Wernerjevo mesto
je prišel sedaj Slovenec in upamo, da bo
tudi ta z delavstvom tako dober in lju-
domil kakor njegov prednik, kateremu
želimo vso srečo in popolno zadovoljnost
v bratski Čehoslovaški državi.

Delavec.

Medvođe - Gorčane. Kakor povsod
drugod, tako tudi tukaj prihaja delavstvo
polagoma do spoznanja, da je potrebna
strokovna organizacija, skupne združitve
vseh delavskih moči, če si hoče urediti
svoje razmere tako, da bodo odgovarjali
dejanjskim potrebam. Imeli so papirniški
delavci in delavke neke vrste organizaci-
je; njen pomen pa je bil podoben žegnu sv.
Blaža. Pribiti moramo, da je tista organiza-
cija delavstvu raje več škodovala, kakor
pa koristila. Delavci in delavke papirnic v
Medvodah in Golčanih so bili skorajda
prodane kapitalistični družbi. Gotovi go-
spodje, ki so stali na čelu tej organiza-
ciji, o kateri so trdili, da stoji na podlagi
krščanskih načel, so bili vedno v prav-
ozkih stikih in debelem prijateljstvu z
razno tovarniško gospodo, ki jim ob raz-
nih prilikah kazala svojo naklonjenost
v obliki raznih daril. Za skledo leče je
bilo torej delavstvo obsojeno delati in tr-
peti vsa dolga leta pred vojno in med
vojno. Delavstvu se je kapitalističen de-
lodajalec slikal vedno kot nekaj nadna-
ravnega, vzvišenega velikodušnega da-
jalca kruha delavcem, kateremu seveda
morajo biti delavci hvaležni itd. No, voj-
na in duh časa sta tudi med papirniško
delavstvo prinesla druge nazore. Delav-
stvu se odpirajo oči, delavski čut in soli-
darnost se oživlja. Nič več ne bo poma-

gal predpošopni bav-bav. Ti lepi stari
časi minevajo in se ne bodo vrnili nikdar
več. Tudi naša delavka prihaja do spo-
znanja, da se je ravno njo smatralo za
najbolj pripravno orodje za naklepe, kojih
ost je bila vedno naperjena proti skupne-
mu nastopu vseh izkoriščanih in teptanih.
Shod papirniških delavcev, ki se je vršil
dne 18. maja t. l. v Medvodah, bo pač
mejnik v delavskem družabnem življenju
tega kraja. Zato nam jamči odbor agilnih
tovarišev, ki je bil ob tej priliki izvoljen.

Zagorje. Vse one tovariše, ki so si
izposodili kako knjigo iz knjižnice po-
družnice Unije slovenskih rudarjev v Za-
gorju, nujno naprošamo, da vse knjige
nemudoma vrnejo, ker je knjižnico treba
preurediti. Odbor.

Šoštanj. V poročilu o mezdnem g-
banju usnarjev v tukajšnji usnarjski to-
varni se je vrnilo nekaj podatkov, ki
niso bili povsem pravilni. Povišanje na
plači, ki smo ga prizadeti usnarji dobili
znaša 50 do 60 odstotkov. To resnici na
ljubo konstatiramo.

Domači pregled.

Osrednje društvo stavbinskih delav-
cev za Slovenijo. Ker se množijo pritožbe,
da se ob sobotah pri izplačevanju zasluž-
kov odteguje delavcem preveč za bolniško
zavarovanje, opozarjamo vse društvenike,
naj prinese vsak svoj zadnji zavitek, v ka-
terem je prejel plačo in iz katerega mora
biti tudi razvidno, koliko mu je bilo za
bolniško blagajno odtegnjeno. Zavitke je
prinesti v društveno pisarno, ki se nahaja
v Ljubljani, Reslova cesta. — Vsi znaki
kažejo, da se bo stavbinska obrt oziroma
industrija razvila kakor še nikoli. Gotovo
je, da ima ta panoga lepo bodočnost pred
seboj, naravno je tudi, da se bo tudi delav-
stvu nudilo obilo priložnosti za delo in za
zaslužek. Priporočati bi bilo, da se delav-
ska mladina stavbni panogi pravočasno
posveti, ker bo drugače nastalo občutno
pomanjkanje kvalificiranih delovnih moči,
zidarjev itd.

»Državna posredovalnica za delo.«
(Podružnica za Ljubljano in okolico.) V
preteklem tednu od 11. maja do 17. maja
1919. je iskalo dela 212 moških in 105
ženskih delavskih moči. Delodajalci so
iskali 152 moških in 57 ženskih delavskih
moči. Posredovanj se je izvršilo 89. Pri
vseh podružnicah »Državne posredoval-
nice za delo« je od 1. januarja 1919. do
17. maja 1919. iskalo dela 6516 delavskih
moči, delodajalci so pa iskali 4974 delav-
cev. Posredovanj se je izvršilo v tem
času 1423. Delo iščejo pisarniške moči
(897), trgovski uslužbenci (154), hlapci,
poljski delavci (121), natakarji, nataka-
rice, točilci, stavbni, strojni in navadni
ključavničarji, mehaniki, služkinje, kuha-
rice, oskrbniki, ekonomski, tov. delavci, de-
lavke, pekt. mlinarji, mesarji, krojači,
čevljarji, šivilje, urad. trg. slugi, bolniške
strežnice, učiteljice itd. V delo sprejme
posredovalnica težake, hlapce, vinarje
(106), opek. delavce, delavke, zidarje,
služkinje, mizarje, tesarje, krojače za ve-
liko in malo delo, čevljarske pomočnike,
vajence, pisarniške moči, kolarje, kle-
parje, usnarje itd.

Shodi 1. maja. Na interpelacijo po-
verjenika za socialno skrb zaradi nadzi-
ranja govornikov po uradnih organih s
strani nekaterih okrajnih glavarstev, na-
sproti sedaj veljavni naredbi o prirejanju
shodov, odgovarja poverjenik za notranje
zadeve, da se kršenje postavnih določb
ni odredilo. Krivce se primerno pouči in
ukrene, kar se dožene za potrebno v
svrhu ugoditve upravičeni kritiki.

Zahvala. Podpisana se najtopleje zahvaljujem za podporo, ki so mi jo ob času boleznih naklonili kamnoseki tvrde Feliks Toman v Ljubljani. — Miklavčič Marija.

Zahvala. Dne 14. maja t. l. je umrl usnar Bedina Vinko. Kot pomoč zaostanim so tovariši rankega, člani Osrednjega društva usnarjev in sorodnih strok med seboj nabrali znesek K 167.— Za izkazano dobrohotnost izreka toplo zahvalo Odbor.

Cene premoga. Cene premogu v premogovnikih Zabukovca in Velenje se zvišajo s 1. majem t. l. nastopno: Zabukovca: kosovec od 10 K na 15 K 80 v, kockovnik od 9 K 60 v na 15 K, orehovec od 9 K 10 v na 13 K 80 v, zдроб od 8 K na 12 K za 100 kg; Velenje: kosovec, kockovnik in orehovec od 5 K 50 v na 9 K, lignit od 6 K 50 v na 9 50 v za 100 kg. Cena zdroba ostane 3 K kot dosedaj.

Liberalci se pripravljajo, da bodo prevzeli v Belgradu vso osrednjo vlado v svoje roke in izrinili iz nje vse druge stranke. Mi se tega zelo veselimo, bo vsaj naše ljudstvo do dobrega spoznalo te sleparje. Njih vlada itak ne bo trajala dalje kot do prvih volitev.

Načrt zakona za splošno delavsko zavarovanje. Ministrstvo za socialno skrb v Belgradu je izdalo načrt zakona za splošno delavsko zavarovanje. Izšel je prvi del, ki obsega bolniško in nezgodno zavarovanje.

V Ljubljani se ustanovi začasni tehniško-visokošolski tečaj. Tako je sklenila deželna vlada. Ta korak, ki je v interesu razvoja industrije, je zelo pameten. Želeli bi bilo, da se iz začasnega tečaja kmalu razvije popolna tehnika, v katero bi imeli s pomočjo državnih sredstev tudi oristop nadarjeni sinovi delavcev.

Popravek. K poročilu o mezdnem gibanju delavstva pivovarne »Union« v Ljubljani, dostavljamo, da se točka, ki v dogovoru govori o enkratnih nabavnih zneskih, glasi tako-le: Vsemu delavnemu osebju, ki se nahaja v obratu nepretrgoma najmanj pol leta, kakor tudi vsem onim prejšnjim delavcem, ki so bili poklicani v vojaško službo, se izplača enkratna nabavna doklada, in sicer: a) za delavca in ženo skupaj 500 K; b) neoženjenim delavcem 250 K; c) za vsakega otroka do 14. leta 50 K. — Oni delavci pa, kateri so pred 1. marcom 1919 vstopili v službo, dobe polovico zgoraj omenjene doklade, dobe pa tudi za vsakega otroka do 14. leta po 50 K. — To smo hoteli dostaviti, oziroma natančneje označiti, da ne bo v podjetju nobenega nesporazuma. Doklada velja, kar je naravno, seveda v enaki izmeri za delavke. Ker dogovor ne omenja nikake razlike med zakonskimi in nezakonskimi otroki temveč govori le o otrokih delavcev, je čisto umljivo, da velja to tudi za nezakonske otroke.

Razglas o prihodnjem tečaju podkovske šole v Ljubljani. Novi šolski tečaj na podkovski šoli Slovenske kmetijske družbe v Ljubljani se prične dne 1. julija 1919. Poleg podkovstva se učenci podkovske šole uče tudi ogledovanja klavne živine in mesa. Kdor želi biti sprejet v podkovsko šolo, naj vloži prošnjo za sprejem ter naj ji priloži: 1. krstni list; 2. domovinski list; 3. zadnje šolsko spričevalo; 4. učno spričevalo v dokaz, da se je podkovstva izučil pri kakem kovaškem mojstru; 5. npravstveno spričevalo. Sinovi siromašnih staršev, ki hočejo prositi za podporo, naj predložijo tudi ubožni list. Prošnje za sprejem v podkovsko šolo, naj se do 15. junija 1919. vpošljejo ravnateljstvu podkovske šole v Ljubljani. Tečaj traja do konca decembra 1919.

Kdor napravi skušnjo, more po zakonitih predpisih dobiti patent podkovskega mojstra; brez skušnje pa ne more nihče izvirševati podkovske obrti. — Pouk v podkovski šoli je brezplačen; učenci morajo skrbeti le za živež in potrebne šolske knjige. Stanovanje imajo učenci v šolskem poslopju. — Učenci naj se zglase dan pred pričetkom tečaja v podkovski šoli v Ljubljani, Poljanska cesta št. 59. — Ker je v slovenskih krajih še vedno premalo v podkovstvu in spoznavanju koptnih boleznih izučeni kovačev, ter izurjenih oglednikov klavne živine in mesa, naj bi skrbela županstva, da dobi vsaka občina vsaj enega dobrega kovača in oglednika klavne živine in mesa. —

Skušnje na podkovski šoli v Ljubljani se bodo vršile dne 28. in 30. junija t. l., in sicer 28. junija skušnja iz podkovstva za kovače, ki niso obiskovali podkovskega tečaja, 30. junija pa za učence podkovske šole in podkovstva in ogledovanja klavne živine in mesa. Kovači, ki hočejo delati to skušnjo, naj se pisмено javijo ravnateljstvu podkovske šole v Ljubljani do 15. junija t. l. Ravnateljstvo podkovske šole iz podkovstva in ogledniške družbe v Ljubljani.

Vabilo

na kongres strokovnih organizacij.

Podpisani sklicujejo po nalogu strokovne komisije

kongres strokovnih organizacij na slovenskem ozemlju, ki se bo vršil na binškošne praznike, to je v nedeljo, dne 8. in v ponedeljek, dne 9. junija 1919 v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Konstituiranje zbora; a) Volitev predsedstva, b) komisije za overovljenje mandatov, c) komisije za pregledanje predlogov; d) komisije za predlaganje članov nove strokovne komisije in nadzorstva.

2. Poročilo tajništva.

3. Organizacija in taktika, poročevalec sodr. Petejan.

4. Tarifna politika strokovne organizacije, poročevalec sodr. Čobal.

5. Strokovni tisk, poročevalec sodr. Tokan.

6. Socialno zavarovanje v Jugoslaviji, poročevalec sodr. Kocmur.

7. Delavsko pravo v Jugoslaviji, poročevalec sodr. dr. Korun.

8. Volitev strokovne komisije oziroma zveznega načelstva in kontrole.

9. Slučajnosti.

Po sklepu seje strokovne komisije z dne 4. maja 1919 imajo posamezne zveze oziroma Osrednja društva pravico poslati na strokovni kongres do 300 društvenikov po enega, za vsakih nadaljnjih 300 ravnotako po enega delegata. Načelstvom posameznih strokovnih zvez (Osrednjih društev) nakaže strokovna komisija po zgoraj navedenem ključu toliko mandatov, v kolikor to odgovarja številu društvenikov, za katere je bil za prvo četrtletje leta 1919 odračunan strokovni komisiji pavšalni prispevek. Strokovna komisija prepušča načelstvom osrednjih društev, da nanje odpadajoče število mandatov porazdele po krajih kakor se jim to zdi potrebno. Imena delegatov z natančnimi naslovi kakor tudi morebitne predloge je vposlati strokovnemu tajništvu v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6, najkasneje do 1. junija 1919.

Za strokovno komisijo, oziroma za zvezo delavskih društev:

I. Petejan, s. r.,
tajnik,

I. Mlinar, s. r.,
načelnik,

VOZNI RED

Proga Planina — Jesenice. Odhodi iz Planine: 8.31, 16.59; prihodi v Jesenice: 9.20, 17.45. Odhodi iz Jesenic: 10.30, 22.05; prihodi v Planino: 11.23, 22.58.

Proga Jesenice — Bistrica, Boh. jezero. Odhodi iz Jesenic: 10.35, 22.10; prihodi v Bistrico, Boh. jezero: 11.34, 23.09. Odhodi iz Bistrice, Boh. jezero: 8.06, 16.13; prihodi v Jesenice: 9.15, 17.39.

Proga Jesenice — Ljubljana gl. kol. Odhodi iz Jesenic: 5.19, 10.20, 18.29; prihodi v Ljubljano gl. kol.: 7.36, 12.40, 20.44. Odhodi iz Ljubljane gl. kol.: 6.57, 11.54, 18.45; prihodi v Jesenice: 9.30, 14.31, 21.18.

Proga Kranj — Tržič. Odhodi iz Kranja: 8.15, 13.05, 20.25; prihodi v Tržič: 9.12, 13.59, 21.19. Odhodi iz Tržiča: 5.31, 9.30, 18.30; prihodi v Kranj: 6.18, 10.16, 19.19.

Proga Ljubljana drž. kol. — Kamnik. Odhodi iz Ljubljane drž. kol.: 7.48, 15.10, 19.30; prihodi v Kamnik: 9.02, 16.34, 20.45. Odhodi iz Kamnika: 5.28, 12.00, 17.05; prihodi v Ljubljano drž. kol.: 6.44, 13.18, 18.26.

Proga Ljubljana gl. kol. — Novo mesto — Karlovec in Kočevje. Odhodi iz Ljubljane gl. kol.: 8.00, 14.36 v Karlovec in Kočevje, 19.04 v Kočevje, 23.40 v Karlovec; prihodi v Novo mesto: 10.55, 17.52, 2.33; prihodi v Karlovec: 14.55, 20.59, 7.30. Odhodi iz Karlovca: 2.07, 9.30, 14.20; odhodi iz Novega mesta: 6.03, 13.21, 18.02; prihodi v Ljubljano gl. kol.: 8.59, 16.30, 21.03. Prihodi v Kočevje: 11.11, 17.46, 22.16; odhodi iz Kočevja: 5.50, 13.16, 17.46. Na delni progi Trebnje—Novo mesto: Odhod iz Trebnjega: 6.42; prihodi v Novo mesto: 7.16; odhod iz Novega mesta: 9.16; prihodi v Trebnje: 9.50.

Proga Trebnje—St. Janž na Dolenjskem. Odhodi iz Trebnjega: 10.30, 14.10, 18.57; prihodi v St. Janž na Dolenjskem: 11.28, 15.07, 19.58. Odhodi iz St. Janža na Dol.: 5.28, 12.44, 15.45; prihodi v Trebnje: 6.32, 13.48, 17.05.

Proga Novo mesto—Straža—Toplice. Odhodi iz Novega mesta: 5.00, 11.12, 16.00, 18.10; prihodi v Stražo—Toplice: 5.18, 11.30, 16.18, 18.28. Odhodi iz Straže—Toplice: 5.27, 11.52, 17.20, 18.42; prihodi v Novo mesto: 5.45, 12.10, 17.38, 19.00.

Proga Dravograd — Meža — Velenje — Celje. Odhodi iz Dravograda — Meže: 12.02, 17.23; prihodi v Velenje: 13.32, 19.00; odhodi iz Velenja: 5.39, 13.40; prihodi v Celje: 6.58, 18.06. Odhodi iz Celja: 7.44, 13.20; prihodi v Velenje: 9.13, 14.48; odhodi iz Velenja: 9.43, 14.52; prihodi v Dravograd — Mežo: 11.20, 16.30.

Čutimo bolečine le potom živcev, nositeljev vseh občutkov. Čim slabši so živci, tem občutnejša je bolečina. Ljudje s krepkimi živci bolečin češče niti ne čutijo ali pa le v prav neznatni meri. Z vrbavaniem Fellerievega bol lajšajočega

Društveni funkcionarji in člani, pozor!

Da vsa nerazporazumljenja odstranimo, sporočamo, da je v soboto 21. tedenski prispevek t. l. zapadel.

Vsi člani, ki imajo prispevek plačan samo do 13. tedna, se opozarjajo, da ta teden zapadli prispevek vplačajo, ker drugače izgube članstvo.

Podpora se upravičenim članom le tedaj izplača, če je vsaj 13. prispevek t. l. že poravnal. Od izplačljive podpore pa se vsi zaostali prispevki odtegnejo.

»Elsa-Fluid« se živali okrene in dostanejo manj občutni proti bolečinam. Istodobno se pa z »Elsa-fluidom« odstrani tudi bolečina sama. 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici tega zdravniško priporočenega domačega sredstva pošlje za samo 24 K (lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg 334 Hrvatsko). Nad stotisoč zahvalnic.

Svetovni pregled.

V Rimu je prometno ministrstvo izdalo dekret, s katerim določa za železničarje osemurni delavnik z enim dnevom počitka v tednu.

Amerikanski kapital v Jugoslaviji. Kakor poroča »L' Idea Nazionale«, so vzeli amerikalisti v najem dubrovniško pristanišče. Razun tega nalagajo Amerikanci svoj kapital v nepremičnine po vsi.

V Rusiji so razmere vedno boljše. red in mir vlada povsod, življenje poteka normalno. Tako poroča srbski poslanik. Meščanski listi, ki niso mogli dovolj ogrditi in oblatiti boljševizem, naj se torej primenejo za nos.

Izdajatelj in odgovorni urednik

IVAN TOKAN

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica št. 6.

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejšje plakate in vabila - za shode in veselice.

LETNE ZAKLJUČKE

Najmodernejšja uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd. itd.

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Dunajska c. 17.

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev in stroje za pletenje (Strickmaschinen) za rodbino in obrt. Visalni stroji Adler. Vozna kolesa. Ceniki se dobe zastoj in tranko.

Lepa polt lic in rok pri- nese mnogo prednosti tako v zdravstvenem kakor v društvenem oziru. Fellerjeva popolnoma neškodljiva preizkušena »Elza« pomada za obvarovanje in negovanje kože, odstrani nečistost kože, ojeđa prišče, brani proti solnčarici, solnčnim pegam, bori, razkavosti, velosti kože. Lonček močnejše vrste 6 kron. Omot in poštnina se računa posebej najceneje.

Fellerjevo mlijino mlečno milo »Elza«, katero je danes še zelo drago ali ima še iste dobrote in neškodljivosti kakor pred vojno. Boljše in finejše za negovanje kože v današnjem času si niti misli. Bujne lase samo s Fellerjevo »Elza« Tanohina pomado za rast las. Okrepi kožo na glavi, preprečuje plešavost in prezgodnjo osivelost. Lonček močnejše vrste 6 K. Omot in poštnina se računa posebej najceneje.

mentolni migrenski črtnik. V lesenih cevki 1 K 50 v. Izvrsten proti glavobolu in migreni, rabi se tudi proti vbođljaju in ranitvi. Voda za oči (collyrium) 2 K 50 v. Kapljice proti zobobolu 2 K 50 v. Pravi zagorski prsni sok proti kašlju steklenica 4 K. Francovo žganje v stekl. 6 krona in 16 krona. Za želodec, trava švedska tinktura, velika stekl. 10 krona balzam (melen) mala steklenica 2 K.

Kurja ocesa odstrani brez bolečin Fellerjeva turist. tinktura »Elza« (tekocina) skupaj s copičem 3 K in turist. obliž po 3 K in 1 K 50 v. Proti potenju telesa in nog je Fellerjev »Elza« prašek z vsipom 1 K 50 v. Krmilni prašek za živine davno poznani se zopet dobi. Karton 2 K. Omot in poštnina se računa posebej in najceneje. Kdor naroči več, mnogo prihrani. Naročiti je treba pri lekarnarju **EVGENU V. FELLER, Stubica, Elza trg št. 334 (Hrv. Zagorje).**

Cevlji to. rne = Peter Kozina & Ko.

iz najfinejšega sevro-, boks- in lak-usnja z usnjatimi podplati se dobe po dnevnih cenah.

Trpežni zimski

iz fine teletine gumijastimi podplati po K 85.— za moške, K 73.— za ženske.

V zalogi Ljubljana na Bregu.

V delo se sprejme

takoj proti dobri plači več: tesarjev, stavb. mizarjev, kolarjev, zidarjev, klesarjev, koscev. Zglasiti se je pri »Državni posredovalnici za delo« v Ljubljani (Gradišče 4.)

Miši, podgane, enice, ščurki in ves mrčes mora poginiti, ako porablja moja najboljša, izkušena in povsod hvaljenasredstva. Za podgane, miši in poljske miši K ; za ščurke K 5. Osobito jaka tinktura za sl. nice K 5; uničevalec moljev K 2; prašek proti mrčesom K 250 in K 5.—, tinktura proti ušem pri ljučeh K 3.—, mazilo za uši pri živini K 2.—; orašek za uši v obleki in perilu K 3.—; tinktura proti bolhe pri vseh K 150; prašek proti črnim ušem K 2.—; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin) K 3.

Pošilja po povzetju

Zavod za eksport

M. JU KER, Zagreb 6., Petrin ska ulica št. 3. III.

Okrajna bolniška blagajna

v L ubljani.

Pisarna: Turjaški trg št. 4. prvo nadstropje. Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	211	1/21	Turjaški trg št. 4. v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	10	1/211	Turjaški trg št. 4.
Dr. Viktor Brestvar splošno zdravljenje	1	1-3/12	Frančiškanska ul. 12.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	1-3		Poljanska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarno bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico): brez te ordinirajo zdravniki se v nujnih slučajih. Troškov ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinir le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznico. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

PREBAVA

se pospešuje, slabost, izpahanje preneha, blagodejno odvajajoče, krč odpravljajoče, blatenje urejujoče Fellerjeve rabarbarne **ELSA KROGLJICE** 6 škatljice K 12. Proti vsakovrstnim bolim, prehladu, pri ranah, zobobolu, bodežju in trganju je še vedno pomagal Fellerjev **ELSA-FLUID**

6 dvojnatih steklenic ali 2 specialni steklenici 24 K pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elza trg št. 334. Hrvats. Zagorje, Ovoj in poštnina se računa posebej, toda najceneje, čim več se torej naroči, tem več se prihrani.

